

Handläggare
Björn Axén
Telefon: 08-50800953

Till
Förskolenämnden
2026-05-19

Remiss av Betänkandet Rättssäker samhällsvård för barn och unga (SOU 2026:8), KS 2026/366

Svar på remiss från kommunstyrelsen, KS 2026/366

Förvaltningens förslag till beslut

1. Förskolenämnden godkänner förvaltningens tjänsteutlåtande och överlämnar det till kommunstyrelsen som svar på remissen.
2. Paragrafen justeras omedelbart.

Sammanfattning

Kommunstyrelsen har ombett förskolenämnden att lämna yttrande över betänkandet *Rättssäker samhällsvård för barn och unga* (SOU 2026:8).

Förskoleförvaltningen bedömer att två delar av betänkandet har relevans för förskolans verksamhet. Det gäller bedömningen om ökad sakkunskap i LVU-processen (3.7.2) och förslaget om Förbättrade möjligheter för socialnämnder att hämta in uppgifter (7.2.7).

Förskoleförvaltningen anser att utredningens bedömning om att det behövs mer kunskap om det specifika barnets situation i LVU-processen är adekvat. I vissa situationer kan personal från förskolor ha just den typ av personlig kännedom om det aktuella barnet som behövs för att en välgrundad bedömning ska kunna göras. Förskoleförvaltningen anser att utredningens bedömning stärker rättssäkerheten för inblandade barn.

Förskoleförvaltningen anser att det är bra att socialnämnden får ökade befogenheter att inhämta information under vårdtiden för att bedöma om vården bör avslutas. Förslaget stärker möjligheterna för barnet att få en adekvat bedömning av situationen under vilken socialtjänsten är bemyndigad barnets vård.

Förskoleförvaltningen ser en farhåga i att personal i förskolan behöver lägga tid på att agera sakkunniga men bedömer att det inte

kommer att ske så pass ofta att det blir ett problem för verksamheten.

Förvaltningen ställer sig bakom förslagen inom båda dessa områden.

Bakgrund

Kommunstyrelsen har ombett förskolenämnden att lämna yttrande över betänkandet *Rättssäker samhällsvård för barn och unga* (SOU 2026:8) senast 2026-05-19. Andra remissinstanser är stadsledningskontoret, socialnämnden och utbildningsnämnden.

Ärendet

Utredningens uppdrag har varit att föreslå åtgärder i syfte att stärka barnrättsperspektivet vid vård enligt lagen (1990:52) med särskilda bestämmelser om vård av unga (LVU) samt vissa frågor som rör placeringar med stöd av socialtjänstlagen (2025:400).

Utredningen har haft ambitionen att principen om barnets bästa och kravet på proportionalitet ska få ett tydligare genomslag och att lagstiftningen ska leva upp till grundläggande rättssäkerhetskrav gällande likabehandling, förutsebarhet och ändamålsenlighet. En central utgångspunkt i utredningens arbete har varit att LVU är en skyddslagstiftning för barn och unga. Intresset av samhällsskydd kan och ska inte beaktas vid beslut och åtgärder med stöd av lagen.

Utredningen har sett över en rad områden och kommer med flera förslag:

- Ökad sakkunskap i LVU-processen hos socialnämnden och i domstolen
- Begränsad och subsidiär befogenhet för åklagare att fatta interimistiska beslut om omedelbart omhändertagande
- Tidsfrister vid beslut om omedelbart omhändertagande och verkställighet av omhändertagande för vård under vissa omständigheter
- Förutsättningarna för att ett omhändertagande ska upphöra anpassas till grunderna för omhändertagandet
- Gällande innebörden av ”varaktig och genomgripande förändring” som inte utvecklas i lagstiftningen
- Stärkt skydd och rättssäkerhet samt förutsättningar för säkra bedömningar vid umgänge och vårdens upphörande i LVU med en tydligare bestämmelse om umgänge med barnets bästa som utgångspunkt

- Drogtester ska inte bli obligatoriska men en socialnämnd ska vara skyldig att fatta beslut om drogtest om det finns anledning till det
- Uppföljning av ett barns situation
- Tidsgränsen för uppföljning efter avslutad placering enligt socialtjänstlagen bör lämnas oförändrad
- Ansvarsfördelningen mellan kommuner vid uppföljning regleras
- Ökat skydd för syskon
- Behov av ökad tydlighet och rättssäkerhet vid beslut om placering på särskilda ungdomshem

Utredningens relevans för förskolans verksamhet

Gällande 3.7.2 Det finns ett behov av mer sakkunskap i LVU-processen, Utredningens bedömning (s. 94):

Utgångspunkten är att socialtjänsten besitter den centrala sakkunskap som krävs i ärenden och mål enligt LVU men att det finns ett behov av att tillföra kompletterande sakkunskap från andra professioner i större utsträckning än vad som sker i dag. För att kunna göra välgrundade bedömningar av exempelvis risken för skada, behovet av vård och vad som är till barnets eller den unges bästa kan det vara nödvändigt med uppgifter från aktörer med viss sakkunskap som har personlig kännedom om barnet eller den unge, exempelvis från barn- och ungdomspsykiatri eller andra delar av hälso- och sjukvården. Det kan också vara nödvändigt med yttranden från sakkunniga som uttalar sig generellt om ett visst förhållande som förutsätter särskild fackkunskap.

Sakkunskap bör tillföras ärenden i ett så tidigt skede som möjligt. Det innebär att socialnämnder behöver ha god tillgång till såväl sakkunniga som kan bistå med expertkunskap av generell karaktär som uppgifter från externa aktörer som har kunskap om det enskilda barnet eller den unge. Det är emellertid också viktigt att domstolarna vid behov har tillgång till sakkunniga som kan bistå rätten med kompetens inom exempelvis medicin, psykiatri eller psykologi. Detta är särskilt viktigt i ärenden av mer komplicerad eller svårbedömd karaktär.

I betänkandets sammanfattning beskrivs under ” Ökat inslag av sakkunskap hos socialnämnden (s. 20):

För att kunna göra välgrundade bedömningar av exempelvis risken för skada, behovet av vård och vad som är till barnets eller den unges bästa kan det vara nödvändigt med uppgifter från aktörer med viss specifik expertkunskap som har personlig kännedom om barnet eller den unge, exempelvis barn- och ungdomspsykiatri.

[...]

En socialnämnds möjligheter att i tid få in uppgifter inför en ansökan till förvaltningsrätten förstärks. När en socialnämnd har beslutat om ett omedelbart omhändertagande enligt LVU ska de myndigheter, anställda och yrkesverksamma som är skyldiga att bistå socialnämnden med de uppgifter som behövs för utredningen göra detta inom den tid socialnämnden anvisar.

Vad som avses med sakkunskap och sakkunnig beskrivs under 3.1.2
Vad avses med sakkunskap och sakkunniga? (s. 72):

Som exempel på yrkesverksamma som kan lämna information om ett barn i egenskap av sakkunniga nämns förskolan, skolan, hälso- och sjukvården och polisen.

Och vidare under 3.2 Sakkunskap i LVU-processen enligt nuvarande regelverk; 3.2.1 Socialnämnders tillgång till sakkunskap (s. 74):

Hur omfattande informationsinsamlingen behöver vara beror på den aktuella situationen och ärendets komplexitet. Som exempel på yrkesverksamma som kan lämna information om ett barn i egenskap av sakkunniga nämns förskolan, skolan, hälso- och sjukvården och polisen.

Gällande förbättrade möjligheter för socialnämnder att hämta in uppgifter lägger utredningen fram följande förslag (s. 286):

Under tiden ett barn eller en ung person är omhändertagen för vård, får en socialnämnd ta de kontakter som behövs för att genomföra och följa vården. Det innebär att detta får göras även när det inte pågår en utredning om ett barns behov av skydd eller stöd. De myndigheter, anställda och yrkesverksamma som anges i 19 kap. 1 § socialtjänstlagen är skyldiga att lämna en socialnämnd alla uppgifter som kan vara av betydelse för att genomföra och följa vården.

Förskola ryms inom 19 kap. 1 § socialtjänstlagen.

Ärendets beredning

Ärendet har beretts inom avdelningen för stadsövergripande utveckling.

Förvaltningens synpunkter och förslag

Förskoleförvaltningen anser att utredningens bedömning under 3.7.2 ”Det finns ett behov av mer sakkunskap i LVU-processen” respektive förslaget under 7.2.7 ”Överväganden och förslag”/”Förbättrade möjligheter för socialnämnder att hämta in uppgifter” har relevans för förskolans verksamhet.

Förskoleförvaltningen anser att utredningens bedömning om att det behövs mer kunskap om det specifika barnets situation i LVU-processen är adekvat. I vissa situationer kan personal från förskolor ha just den typ av personlig kännedom om det aktuella barnet som behövs för att en välgrundad bedömning ska kunna göras. Förskoleförvaltningen anser att utredningens bedömning stärker rättssäkerheten för inblandade barn.

Gällande utredningens förslag om förbättrade möjligheter för socialnämnder att hämta in uppgifter under tiden för omhändertagande anser förskoleförvaltningen att det är bra att socialnämnden får ökade befogenheter att inhämta information under vårdtiden för att bedöma om vården bör avslutas. Förslaget stärker möjligheterna för barnet att få en adekvat bedömning av situationen under vilken socialtjänsten är bemyndigad barnets vård.

Både bedömningen gällande ökad sakkunskap i LVU-processen och förslaget om förbättrade möjligheter för socialnämnder att hämta in uppgifter handlar om att stärka inslaget av kunskap vid bedömningar, vid själva omhändertagandet och under den tid som barnet är omhändertaget.

Förskoleförvaltningen ser en farhåga i att personal i förskolan behöver lägga tid på att agera sakkunniga men bedömer att det inte kommer att ske så pass ofta att det blir ett problem för verksamheten.

Förvaltningen ställer sig bakom förslagen inom båda dessa områden.

Förvaltningsdirektör
Förskoleförvaltningen

Avdelningschef
Förskoleförvaltningen

Bilagor

1. Rättssäker samhällsvård för barn och unga (SOU 2026:8)